

ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัว
กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนการเสพยาเสพติดของเยาวชน
THE RELATIONSHIP BETWEEN FAMILY BOND
AND DEVIANT BEHAVIOR, JUVENILES'S DRUG USE

¹วสันต์ บุญล้อม

¹Wasan Boonlom

นักวิชาการอิสระ

independent academic

¹sanpea2004@gmail.com

Received: September 25,2023; **Revised** :November 2, 2023; **Accepted** :December 31,2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนการเสพยาเสพติดของเยาวชน เป็นผลการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผลการศึกษา พบว่า ความผูกพันของครอบครัวที่มีระดับต่ำ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดี การขาดการสั่งสอนและขาดการติดตามพฤติกรรม ทำให้เยาวชนมีโอกาสเสพยาเสพติดสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความผูกพันของครอบครัวมีระดับต่ำเกิดจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวมีปัญหา ปัจจัยด้านการขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว ปัจจัยด้านการปล่อยปละละเลย และปัจจัยด้านการขาดการพูดคุยปรึกษา ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้านนั้น จะทำให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดี การขาดการสั่งสอนที่ถูกต้องและขาดการติดตามพฤติกรรม ส่งผลทำให้เยาวชนมีการควบคุมตนเองต่ำ การที่เยาวชนมีการควบคุมตนเองต่ำจะทำให้ไม่สามารถต่อต้านการชักนำของเพื่อนได้ เนื่องจากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูหรือการติดตามพฤติกรรม ซึ่งจะลดโอกาสในการเสพยาเสพติด

คำสำคัญ: ความผูกพันของครอบครัว การควบคุมตนเอง การป้องกันการเสพยาเสพติด

¹ อติตรองผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายวิศวกรรมและบริการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

Abstract

Academic article on The relationship between family bond and Deviant Behavior, Juvenile's Drug Use. It is the result of a study using the study method to collect data from researching various related documents. The results of the study found that weak family bond, bad parenting, the lack of teaching and behavioral monitoring give juveniles the opportunity to take drugs. The reason for weak family bonds was due to four factors: a family conflict, the lack of closeness in the family, child neglect and the lack of communication in the family. These four factors will cause bad parenting, the lack of teaching and the lack of behavioral monitoring, as a result, juveniles have low self-control. Juvenile with low self-control will not be able to resist the inducement from friends because they received no immunity from parenting or behavioral monitoring which prevent the possibility of drug use.

Keywords: Family bond, Self-control, Drug abuse prevention

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ถือได้ว่าเป็นปัญหาระดับชาติที่รัฐบาลต้องแก้ไขมาตลอด ปัญหายาเสพติด ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง ยังส่งผลกระทบต่อเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ยาเสพติดส่งผลต่อสุขภาพ ร่างกายและจิตใจของผู้ใช้ เนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดจะทำให้สมองถูกทำลาย ความทรงจำเสื่อม บั่นทอนสุขภาพ และยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้ใช้ ปัญหาการใช้ยาเสพติดของเยาวชนนั้นอาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น ลักทรัพย์ การค้าประเวณี หรือแม้กระทั่งปัญหาการใช้ความรุนแรง ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาในครอบครัว ปัญหาทางการศึกษา และปัญหาสังคม

สถาบันครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันที่สำคัญเนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะสร้างบุคลิก ลักษณะนิสัย และสร้างภูมิคุ้มกันต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน เยาวชนเป็นอนาคตของชาติที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต การเลี้ยงดูที่ดี การมีความผูกพัน การมีส่วนร่วมกับครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งในการปลูกฝังความคิดและทำให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ หากครอบครัวขาดความรัก ความอบอุ่นและความใส่ใจ เยาวชนที่เผชิญปัญหาภายในครอบครัวหรือเผชิญปัญหาอื่น ๆ อาจไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเองและไม่สามารถระบายความทุกข์ในใจได้ ปัญหาดังกล่าวจะทำให้เยาวชนมีแนวโน้มที่จะแสวงหาความสุขจากภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมหรือปัญหาเหล่านั้น ซึ่งอาจทำให้เยาวชนมีโอกาที่จะเสพ

ยาเสพติดหรือคบกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดีจนนำไปสู่การเป็นอาชญากรได้ (เมธิรา ไกรนที, วันชัย ธรรมสัง การและอุทิศ สังขรัตน์, 2020, 4-5) ดังนั้น การเลี้ยงดูที่ดี การมีความผูกพันการมีส่วนร่วมกับ ครอบครัวจะช่วยให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีจากยาเสพติดและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ได้เผชิญ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ทำการศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาครั้งนี้ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการ เบี่ยงเบนการเสพยาเสพติดของเยาวชน ผู้ทำการศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้า เอกสาร บทความ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.ทฤษฎีควบคุมทางสังคม (Social Control Theory)

ทฤษฎีควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) ที่ถูกพัฒนาโดย Travis Hirschi โดย ได้ทำการเปิดตัวในปี ค.ศ.1969 โดยทั่วไปแล้วทฤษฎีทางอาชญากรรมที่มีอยู่เกือบทั้งหมดมักมุ่งเน้น ถึงสาเหตุการเกิดอาชญากรรมจากแรงจูงใจ แต่ในทางกลับกัน เฮอร์ชิเริ่มต้นแนวคิดพันธะทาง สังคมโดยย้อนกลับไปที่ตั้งแต่แรกเกิดของบุคคล ซึ่งได้รับแรงผลักดันทำให้บุคคลเกิดความก้าวร้าว หรือความเห็นแก่ตัวและนำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรมขึ้น เฮอร์ชิมองว่ามนุษย์มีความก้าวร้าวโดย ธรรมชาติแต่มนุษย์ส่วนใหญ่มีการควบคุมการก้าวร้าวนี้ไว้ไม่ให้เกิดออกมา ดังนั้น เฮอร์ชิจึงได้ตั้ง คำถามสำหรับทฤษฎีควบคุมทางสังคมว่าเหตุใดเราจึงไม่กระทำความผิด

ทฤษฎีควบคุมทางสังคมของเฮอร์ชิได้ให้คำตอบว่าพันธะที่ผู้คนสร้างขึ้นต่อค่านิยม ใน สังคมและสถาบันในสังคมจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลถูกล่อลวงหรือถูกชักจูง ให้กระทำความผิดทางอาญาหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แบ่งพันธะออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

ความผูกพัน (Attachment) คือระดับความรักทางจิตใจที่มีต่อผู้อื่นและสถาบันทางสังคม สำหรับเฮอร์ชิแล้วพ่อแม่และโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเยาวชน โดยเยาวชนที่มีความผูกพัน ใกล้ชิดกับพ่อแม่และโรงเรียนจะได้รับประสบการณ์การควบคุมทางสังคมในระดับที่มากขึ้น

ข้อผูกมัด (Commitment) คือความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสังคมที่ผู้คนให้ความสำคัญซึ่ง ทำให้บุคคลไม่ต้องการกระทำความผิดทางอาญาหรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ทำให้กระทบต่อ ความสัมพันธ์นั้นโดยพื้นฐานแล้วเฮอร์ชิตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อบุคคลรู้ว่าตน จะสูญเสียสิ่งใดก็จะมี โอกาสน้อยที่จะประพฤติดังไม่ดี

การเข้าร่วม (Involvement) คือ การมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาของผู้คน หาก ผู้คนใช้เวลาว่างของตนในการทำกิจกรรมทางสังคมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง การร่วมกิจกรรมทาง สังคมนั้นจะทำให้คนเหล่านั้นไม่ใช้เวลาว่างไปในการทำกิจกรรมที่เป็นการต่อต้านสังคม

ความเชื่อ (Belief) คือระดับที่บุคคลยึดมั่นกับค่านิยมในสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ ถูกกฎหมาย ยิ่งค่านิยมในสังคมมีผลต่อบุคคลมากเท่าใดโอกาสที่บุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมใน พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็จะลดน้อยลง ความสัมพันธ์ ในด้านความเชื่อนี้

มีความเชื่อมโยงที่สำคัญ คือ ทศนคติและพฤติกรรม ซึ่งทศนคติดังกล่าวเป็นทศนคติทางสังคมที่บีบบุคคลที่ไม่มีความยึดมั่นกับค่านิยมในสังคมและมีพฤติกรรมจะก่ออาชญากรรม

ซึ่งพันธะทั้ง 4 รูปแบบของเฮอร์ซึเมื่อรวมตัวกันแล้วจะมีลักษณะในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในทางอ้อม (Pratt, Travis C.; Gau, Jacinta M. and Franklin, Travis W., 2011, 57-60)

ในแนวคิดของเฮอร์ซึความผูกพันต่อพ่อแม่เป็นเรื่องสำคัญที่สุดเพราะหากขาดความผูกพันต่อพ่อแม่ ความผูกพันด้านอื่น ๆ ก็จะมีผลตามมาด้วย เช่น ความผูกพันต่อเพื่อน การขาดความผูกพันต่อพ่อแม่จะทำให้ขาดการอบรมสั่งสอนที่ดี ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ ทำให้การคบเพื่อนก็จะไม่ดีไปด้วย (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2535, 13)

2. ทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-control Theory)

ทฤษฎีการควบคุมตนเอง ถูกพัฒนาโดย Michael Gottfredson และ Travis Hirschi ในปี ค.ศ.1990 โดยได้นำเสนอเพื่ออธิบายความแตกต่างของบุคคลในเรื่องคุณสมบัติส่วนบุคคลที่จะระงับหรือควบคุมตนเองไม่ให้ก่ออาชญากรรมซึ่งรวมถึงในการก่ออาชญากรรมทุกประเภททุกสถานะและทุกสภาพแวดล้อม

โดยทฤษฎีนี้ได้นำเสนอว่าบุคคลที่มีการควบคุมตนเองสูงจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรมค่อนข้างต่ำตลอดเวลา ในขณะที่บุคคลที่มีการควบคุมตนเองต่ำจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมสูงมาก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Aker ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้มาจากหลักการสำคัญในทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland) โดยได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ในหนังสือที่ชื่อว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน: กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม” (Deviant Behavior: A Social Learning Approach) โดยการนำหลักการของทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland) มาผสานรวมกับหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรม (The Principles of Modern Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Aker มีหลักการ ดังนี้

การคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association) การคบหาสมาคมที่แตกต่างหมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับค่านิยมในการยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายหรือถูกต้องตามกฎหมายและมีการติดต่อกับบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมเดียวกัน

คำนิยาม (Definition) หมายถึง ทศนคติหรือความหมายที่บุคคลยึดติดหรือมีต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง คือ การกำหนดทิศทาง การให้เหตุผลหรือความหมายของสถานการณ์ และทศนคติที่มีต่อพฤติกรรมหรือการกระทำใดว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลว เป็นที่ต้องการหรือไม่ต้องการ มีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลรวมถึงความเหมาะสม คำนิยามโดยทั่วไปหมายถึง การที่ศาสนา จริยธรรม บรรทัดฐานและค่านิยมของสังคมทำให้บุคคลยอมรับพฤติกรรมถูกกฎหมายและไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

การสนับสนุนที่แตกต่างกัน (Differential Reinforcement) หมายถึงความสมดุลของการคาดหวังหรือรางวัลและโทษที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมของคน บุคคลจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เกี่ยวกับรางวัลและโทษที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมทั้งในอดีต ปัจจุบันและในอนาคต

การเลียนแบบ (Imitation) หมายถึง การเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมนั้นหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะรูปแบบและผลที่ได้จากพฤติกรรมที่ได้ทำการสังเกต การสังเกตจากบุคคลสำคัญและสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

กระบวนการในการเรียนรู้ทางสังคม (The Social Learning Process) หมายถึง การผสมผสานของหลักการต่างๆ คือ การคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association) คำนิยาม (Definition) การสนับสนุนที่แตกต่างกัน (Differential Reinforcement) และการเลียนแบบ (Imitation) ที่มีส่วนในกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลทั้งในอดีตและในปัจจุบันที่ส่งผลให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือการกระทำที่ผิดกฎหมายได้ การที่บุคคลจะกระทำผิดในสถานการณ์ที่เปิดโอกาสนั้นจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ในอดีตของบุคคลนั้น และกลุ่มปัจจัยหรือตัวแปรที่สนับสนุนต่างๆ

ทั้งนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Aker มีหลักการสำคัญคือ “พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ โดยผ่านทางความใกล้ชิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น” (พรชัย ชันดี, 2553, 224-227)

จากการศึกษาเอกสาร โดยศึกษาทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน และศึกษางานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวด้านพันธะทางสังคมกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวด้านพันธะทางสังคมกับพฤติกรรมทางเสพยาเสพติด และพบว่าปัญหาในด้านพันธะทางสังคมมักเกิดจากการขาดความผูกพันกับพ่อแม่ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เยาวชนขาดความผูกพันกับพ่อแม่ คือ สภาพครอบครัวมีปัญหาและการขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว ดังนี้

1.1 สภาพครอบครัวมีปัญหา ทำให้เกิดโอกาสมีพฤติกรรมเสพยาเสพติด จากการศึกษาปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออก ของลลิตา เดชาวุธ พบว่าครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงมีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้า และครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงมีโอกาสรุ่นจะเสพยาบ้าเพิ่มขึ้นมากกว่าครอบครัวที่มีพ่อและแม่เลี้ยงดู (ลลิตา เดชาวุธ, 2548, 42) โดยที่การศึกษานี้ยังพบว่าครอบครัวที่มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้านั้นเนื่องจากวัยรุ่นที่มีการแต่งงานใหม่ของสองครอบครัวจะมีความผูกพันกับสมาชิกครอบครัวเดิมมากกว่าสมาชิกใหม่ จึงยากที่จะยอมรับสมาชิกที่เข้ามาใหม่ของครอบครัว

ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียดและรู้สึก ถูกกดดันที่ต้องยอมรับพ่อแม่คนใหม่เข้ามาจึงอาจทำให้วัยรุ่นหันเข้าหาเพื่อนมากกว่าครอบครัวและอาจนำไปสู่การใช้ยาเสพติดจากการชักจูงของเพื่อน (อุมาพร ตรังคมบัติ, 2554 อ้างถึงใน ลลิตา เดชาวุธ, 2548)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสภาพครอบครัวมีปัญหา เช่น ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวทะเลาะกันหรือการมีความขัดแย้งต่าง ๆ ในครอบครัวจะส่งผลให้เยาวชนเกิดความเครียด ความกดดัน และความทุกข์ ทำให้หาทางออกด้วยการใช้ยาเสพติดหรืออาจหันไปคบเพื่อนมากขึ้นซึ่งหากเพื่อนเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะทำให้ถูกชักจูงให้ใช้ยาเสพติดได้ง่ายขึ้น

1.2 การขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว ทำให้เกิดโอกาสมีพฤติกรรมเสพยาเสพติดจากการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมและการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง ของพัชรียา ก้อนแพง พบว่า การที่ผู้ต้องขังหญิงกระทำความผิดในคดียาเสพติดมีความผูกพันกับครอบครัวต่ำ แม้ว่าจะมีความสุขใจที่ได้อยู่กับครอบครัวแต่ไม่ชอบพูดคุยปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ให้พ่อแม่ได้รับรู้ ทำให้ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีและถูกต้องและยังทำให้พ่อแม่พลาดจากการสอดส่องหรือรับทราบถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้ต้องขังได้ ทำให้ผู้ต้องขังมีการกระทำผิดติดนิสัย (พัชรียา ก้อนแพง, 2561, 33-35) เช่นเดียวกับการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด ของพัชรินทร์ ชำศิริพงษ์ ที่พบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดนั้น มีปัญหาทางด้านครอบครัวพ่อแม่ขาดการเอาใจใส่ทำให้เด็กขาดความผูกพันในครอบครัวเมื่อเจอสิ่งเร้าและชักจูงไปในทางที่ผิด จึงทำให้เข้าสู่การกระทำผิดได้ง่าย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว เช่น การปล่อยปละละเลย พ่อแม่ไม่ใส่ใจ ขาดความอบอุ่น ซึ่งถือว่าเป็นการขาดความผูกพันกับครอบครัวเช่นกัน ทำให้ไม่ได้รับการสั่งสอนที่ดีและขาดการติดตามพฤติกรรมซึ่งการติดตามพฤติกรรมของเยาวชนนั้นจะทำให้พ่อแม่สามารถรับรู้ได้ว่าเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่และจะทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ทัน (George E. Higgins, 2007, 35) แต่เมื่อขาดความใกล้ชิด กับครอบครัวทำให้ไม่ได้รับการสั่งสอนที่ดีรวมทั้งขาดการติดตามพฤติกรรม จึงทำให้เยาวชน มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมเสพยาเสพติด ได้มาก

1.3 การอบรมเลี้ยงดูจะทำให้เยาวชนยอมรับค่านิยมและกฎ ระเบียบของสังคมจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ทักษะคิด และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร ของอณิษฐ์ วาไรรัตน์กุล พบว่าการสื่อสารภายในครอบครัวมีผลกระทบต่อความคิดและพฤติกรรมต่อยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น โดยในกลุ่มเด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่ไม่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดจะมีครอบครัวที่มีแนวโน้มการสื่อสารแบบเปิดเสรีทางความคิด มีการตอบโต้การสื่อสารในทางบวก ทำให้มีอิสระในการสื่อสารเด็กสามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครอบครัวได้รวมทั้งยังมีความใกล้ชิดกับครอบครัวค่อนข้างมาก แม้ว่าเด็กกลุ่มนี้จะเคยถูกเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติดแต่ก็มีการปฏิเสธไป ส่วนวัยรุ่นที่มีลักษณะการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละและแบบปกป้องมักมีทัศนคติที่ผิด ๆ ต่อยาเสพติด โดยวัยรุ่นจะเติบโตมากับคนในครอบครัวที่

ไม่ต้องการให้มีการโต้เถียง ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงและถูกสอนให้หลีกเลี่ยงปัญหาอมคล้อยตามความคิดเห็นของคนอื่น ส่งผลให้วัยรุ่นคล้อยตามความเห็นของคนอื่นในการเสพยาเสพติดได้ง่าย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวด้านการควบคุมตนเองกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

จากการศึกษาการวิจัยการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดของ พัทธรีนทร์ ชำศิริพงษ์ พบว่าสาเหตุที่เยาวชนกระทำความผิดในคดียาเสพติดเพราะขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความอดทน อดกลั้น และแม้ว่าพื้นฐานความสัมพันธ์ในครอบครัวจะอยู่ในระดับที่ดี มีการอบรมสั่งสอน แต่มีการปล่อยปละละเลยจึงส่งผลให้เยาวชนคบกับกลุ่มเพื่อนและถูกชักจูงไปในทางที่ผิด (พัทธรีนทร์ ชำศิริพงษ์, 2561, 25) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมและการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง ของพัชรียา ก้อนแพง โดยพบว่าผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงกลางมีการควบคุมตนเองต่ำอยู่ในบุคลิกลักษณะ เช่น การเป็นคนหุนหันพลันแล่น ชอบเสี่ยงเพื่อทดสอบความสามารถของตนเอง เป็นคนเจ้าอารมณ์ เป็นต้น การที่ผู้ต้องขังขาดการระงับยับยั้งนั้นเกิดจากผลของการขาดความผูกพันทางสังคมด้านครอบครัวซึ่งพบว่า ผู้ต้องขังมีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัวแต่ไม่ชอบพูดคุย ปรึกษา ปัญหาต่าง ๆ ให้พ่อแม่ได้รับรู้ จึงทำให้เกิดความห่างเหิน ไม่มีความใกล้ชิดกับพ่อแม่ และทำให้ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนและการสอดส่องบุคลิกภาพตั้งแต่เด็ก (พัชรียา ก้อนแพง, 256, 34-37)

ดังนั้น สาเหตุสำคัญของการทำให้เกิดการควบคุมต่ำและนำไปสู่พฤติกรรมการเสพยาเสพติดได้นั้น เกิดจากการขาดความผูกพันของครอบครัว โดยเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือมีการเลี้ยงดูที่ไม่ดี ขาดอบรมหรือขาดการสอดส่องพฤติกรรม เพื่อปรับปรุงให้เกิดการควบคุมตนเองที่ดีได้

3. ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ทางสังคมกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

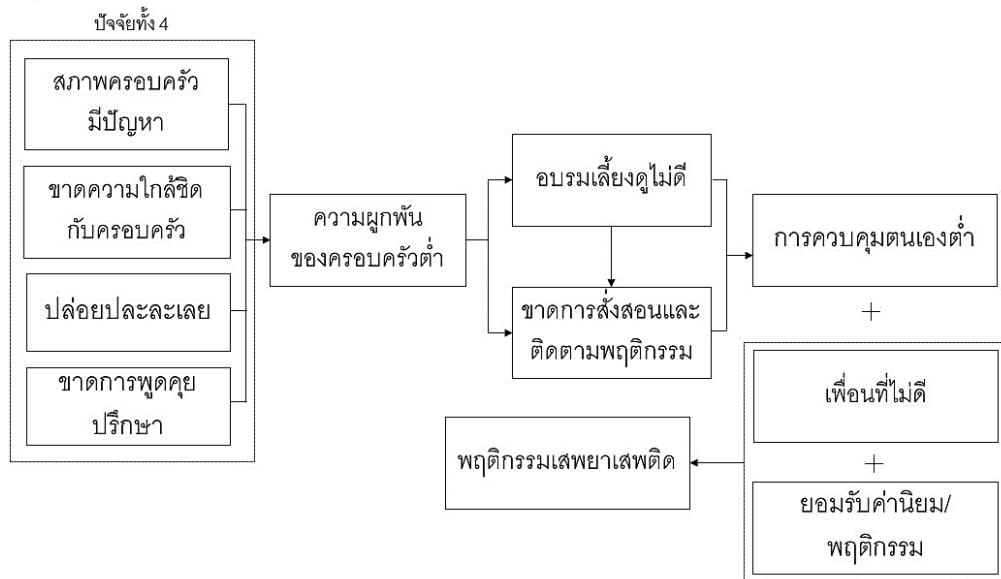
จากการศึกษาการกระทำผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนหญิง: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปรางค์) ของอุษา รัตนภาสุร พบว่าการพบปะติดต่อกับกลุ่มเพื่อนและการชักชวนให้กระทำความผิดกฎหมายจากกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการใช้ยาเสพติด (อุษา รัตนภาสุร, 2542, 78) สอดคล้องกับการศึกษาการจัดการความรู้เรื่องกฎหมายยาเสพติดและการถ่ายทอดแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการเสพยาของกลุ่มเยาวชนในอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ของจิรเดช ประเสริฐศรี ที่พบว่าสาเหตุที่เยาวชนเสพยาเสพติดมีสาเหตุจากอิทธิพลของเพื่อนโดยเพื่อนแนะนำให้รู้จักยาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุดและยังพบว่าด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดมากที่สุดคือ คบเพื่อนโดยไม่สนใจว่าเขาจะติดยาเสพติดหรือไม่ (จิรเดช ประเสริฐศรี, 2561, 89) สอดคล้องกับการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด ของพัทธรีนทร์ ชำศิริพงษ์ พบว่าจากการสัมภาษณ์เยาวชนส่วนมากเริ่มต้นใช้ยาเสพติดจากการเรียนรู้และ ชักนำจากกลุ่มเพื่อน (พัทธรีนทร์ ชำศิริพงษ์, 2561, 26) และสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมและการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง ของพัชรียา ก้อนแพง

พบว่าปัจจัยด้านการคบเพื่อนของผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีจำนวนเพื่อนมากจะแสดงให้เห็นถึงความเข้มข้น ในการคบหาสมาคมกับผู้กระทำผิดสูงซึ่งทำให้มีแนวโน้มในการกระทำผิดสูงตามไปด้วย (พัชรียา ก้อนแพง, 2561, 33)

ดังนั้น จึงอธิบายได้ว่าสาเหตุหนึ่งที่เยาวชนเสพยาเสพติดเกิดจากการคบหากับเพื่อนและถูกเพื่อนชักจูงหรือชักชวนให้รู้จักหรือเสพยาเสพติด และการที่เยาวชนคบหากับเพื่อน ที่ไม่ดีหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นยังทำให้เยาวชนยอมรับหรือซึมซับค่านิยมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเพื่อน ทำให้เมื่อเยาวชนถูกชักจูงหรือชักชวนก็จะมีโอกาสในการคล้อยตามเพื่อนในการเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Aker ที่กล่าวว่า การที่เยาวชนคบหากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเยาวชนนั้นได้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ตามเพื่อนนั้น เป็นกระบวนการที่เยาวชนยอมรับว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเป็นค่านิยมหรือพฤติกรรมที่ยอมรับได้และทำให้เกิดการเรียนรู้ในการและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นตามมา

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวด้านพันธะทางสังคมและด้านการควบคุมตนเองกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด และความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ทางสังคมกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างของความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความผูกพันของครอบครัวมีระดับต่ำเกิดจากปัจจัย 4 ด้านคือ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวมีปัญหา ปัจจัยด้านการขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว ปัจจัยด้านการปล่อยปละละเลย และปัจจัยด้านการขาดการพูดคุยปรึกษา ซึ่ง

ปัจจัยทั้ง 4 ด้านนั้น จะทำให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดี การขาดการ สั่งสอนและขาดการติดตาม พฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงพฤติกรรมของเยาวชน จนส่งผลทำให้เยาวชนมีการควบคุม ตนเองต่ำ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการควบคุมตนเองของ Michael Gottfredson และ Travis Hirschi ที่ได้อธิบายว่าส่วนบุคคลที่มีการควบคุมตนเองต่ำ เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือ มีการเลี้ยงดูที่ไม่ดีและจากการตามศึกษาตามข้อ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ทางสังคมกับ พฤติกรรมการเสพยาเสพติด ปัจจัยด้านเพื่อนถือว่าเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดเช่นกัน ทั้งนี้ หากเยาวชนที่มีพื้นฐานความผูกพันของครอบครัวต่ำได้คบหากับเพื่อนที่ ไม่ดีหรือเพื่อนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรวมทั้งเยาวชนมีการยอมรับค่านิยมหรือพฤติกรรมใน การเสพยาเสพติดว่าเป็นสิ่งที่ตนยอมรับได้และเยาวชนถูกเพื่อนชักนำ การที่เยาวชนมีการควบคุม ตนเองต่ำจะทำให้ไม่สามารถต่อต้านการชักนำของเพื่อนได้หรือต่อต้านการชักนำของเพื่อนได้ยาก เนื่องจากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูหรือการติดตามพฤติกรรม ดังที่ว่า เด็กที่ ได้รับประสบการณ์การเลี้ยงดูที่ดีจากทั้งพ่อและแม่มีความเป็นไปได้ที่จะมีส่วนร่วมในการกระทำ ความผิดลดลง โดยที่เมื่อพ่อแม่ให้ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูที่ดีต่อเด็กก็แสดงว่าพ่อและแม่มี แนวโน้มที่จะทำให้เด็กมีการป้องกันจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมได้ (Jize Jiang, 2016, 44-45)

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด คือ การ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี การได้รับการติดตามพฤติกรรม ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนมีการควบคุม ตนเองที่ดี ซึ่งจะช่วยเป็นภูมิคุ้มกันให้เยาวชนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

บทสรุป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยา เสพติดพบว่าสาเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ของความผูกพันของครอบครัวมีระดับต่ำเกิดจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวมีปัญหา ปัจจัยด้านการขาดความใกล้ชิดกับครอบครัว ปัจจัย ด้านการปล่อยปละละเลยและปัจจัยด้านการขาดการพูดคุยปรึกษา ซึ่งทำให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูที่ ไม่ดี การขาดการสั่งสอนและขาดการติดตามพฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงพฤติกรรมของ เยาวชน จนส่งผลทำให้เยาวชนมีการควบคุมตนเองต่ำ นอกจากนี้ปัจจัยด้านเพื่อนถือว่าเป็นสาเหตุ หลัก ที่ทำให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเช่นกันหากเยาวชนที่มีพื้นฐานความผูกพันของ ครอบครัวต่ำได้คบหากับเพื่อนที่ไม่ดีหรือเพื่อนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งเยาวชนมีการ ยอมรับค่านิยมหรือพฤติกรรมในการเสพยาเสพติดว่าเป็นสิ่งที่ตนยอมรับได้และประกอบกับการถูก เพื่อนชักจูงหรือชักชวน การที่เยาวชนมีการควบคุมตนเองต่ำจะทำให้ต่อต้านการชักจูงหรือชักชวน ของเพื่อนได้ยาก เนื่องจากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูหรือการติดตามพฤติกรรม ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด คือ การได้รับการ อบรมเลี้ยงดูที่ดี การได้รับการติดตามพฤติกรรม ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนมีการควบคุมตนเองที่ดี จะ ช่วยเป็นภูมิคุ้มกันให้เยาวชนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพัน ของครอบครัวกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูที่ดีและปัจจัยการได้รับการ

ติดตามพฤติกรรมจากครอบครัว มีส่วนทำให้เยาวชนมีการควบคุมตนเองที่ดีและจะส่งผลให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- จิรเดช ประเสริฐศรี. (2561). การจัดการความรู้เรื่องกฎหมายยาเสพติดและการถ่ายทอดแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการเสพยาของกลุ่มเยาวชนในอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2 (1), 68-95.
- พรชัย ขันดี. (2553). ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ : หจก.สุนทรพิพิธ.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2535). ทฤษฎีอาชญาวิทยาสังคมวิทยา. (รายงานวิจัย). คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เสนอต่อ คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย.
- พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์. (2561). การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ. 5(3), 23-30.
- พัชรียา ก้อนแพง. (2561). ปัจจัยเกี่ยวกับความผูกพันทางสังคมและการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. 4(1), 25-44.
- เมธิรา ไกรนที, วันชัย ธรรมจักร และอุทิศ สังขรัตน์. (2563). ครอบครัว :สถาบันหลักทางสังคมกับบทบาทการพัฒนามนุษยแบบองค์รวม. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 33(1), 1-16.
- ลลิตา เดชาวุธ. (2548). ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อณินท์ วาริรัตนกุล. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อุษา รัตนภาสุร. 2542. การกระทำผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนหญิง : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปรางค์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.